

Zrínyi Miklós katonai akadémiára pályázó hadtáptisztek felkészülése

Buzás Gyula őrnagy

A hivatásos hadtáp tiszti állomány beosztási állománycsoportjainak vizsgálatánál, azok funkcióit tekintve, alapvetően hármass csoportosítás különböztethető meg. Ezek a csoportok

1. A csapatok, intézetek, szervek beosztott hadtáp tiszti állománya.
2. Összefgyvernemi egység, magasabbegység parancsnok hadtáphe-lyettesek, összefgyvernemi magasabbegység hadtáp törzsébe vezető beosztású, seregtest törzsekbe beosztott főtisztek állománya.
3. A seregtestek és a HM vezetőszerveinek hadtáp tiszti állománya.

A különböző funkcionális csoportokhoz való tartozást alapvetően a beosztás dönti el, amely viszont elsősorban a katonai (szakmai) képzettség függvénye. Cikkem tartalmával azon hadtáp tisztekhez kívánok szólni, akik az első csoportba tartoznak, emellett jelentkeztek, illetve jelentkezni kívánnak a ZMKA-ra magasabb szakképzettség és az ezzel járó magasabb beosztás és rendfokozat megszerzése céljából.

A második funkcionális állománycsoporthoz tartozó képesítés megszerzésének szervezetszerű rendszere a ZMKA eredményes elvégzése. A ZMKA-n folyó hadtáp képzéssel szemben alapvető követelmény, hogy a szakharcászati és szakimereti képzés elsődlegessége mellett magas szintű összefgyvernemi képzettség elérését biztosítsa úgy, hogy a végzett hadtáptisztek képesek legyenek összefgyvernemi egység, magasabbegység parancsnok hadtáphehelyettesi, összefgyvernemi magasabbegység hadtáp törzsében vezető beosztású, seregtest és központhadtáp törzsekben főtisztekre háruló feladatkörök ellátására.

A honvédelmi miniszter elvtárs parancsában rögzítettek szerint a ZMKA oktató-nevelő tevékenységének célja — az alaptagozatokon — középszintű vezetőképzés az MN csapatai és központi szervei részére.

A ZMKA-n folyó hadtáp tisztképzés időtartama 3 év. Ezen idő alatt a hadtáp tisztek részére oktatott tananyag százalékos megoszlása a következő:

— Társadalomtudományok (Marxizmus—Leninizmus, Pártpolitikai munka, Szociológia): 14⁰/₁₀.

— Hadtudományok (harcászat, hadműveleti művészet, katonai vezetés, csapatok kiképzése, hadművészet története, hadszintér ismeret, katonai rendszer, haditechnika és szakismeretek): 82⁰/₁₀, amelyből a szakismeretek (a harctevékenységek hadtápbiztosítása, hadtáp kiképzés, hadtáp technikái és anyagismeret, katonai gazdálkodás, ügyvitel-szervezés) mintegy 45⁰/₁₀-ot tesz ki.

— Általános és kiegészítő ismeretek (matematika, orosz nyelv): 4⁰/₁₀.

Az oktatott tananyag elsajátítása bizonyos szintű alapismeretet és képességet követel meg, amelyről a felvételre jelentkező tisztek felvételi vizsgán adnak számot. Azonban az akadémia eredményes elvégzése érdekében figyelembe kell venni a jelentkező tisztek személyiségjegyeit, tulajdonságait, egészségi állapotát is. Mindezen feltételeket összevetve a középszintű hadtáp vezető beosztások követelményeivel, bizottság dönt a jelentkezés elfogadásáról. A felvételi vizsgák és az akadémia jelenlegi hadtáp hallgatói állományának ismeret- és tudásszintjéből, személyiségjegyeiből, egészségi állapotából adódó tapasztalatok az alábbiak.

Iskolai végzettség: az akadémián az utóbbi 1—2 évben egyre több fiatal hadtáp tiszt jelentkezik, akik a tiszti főiskolán felsőfokú képesítést nyertek. Tapasztalataim szerint a felsőfokú iskolai képesítés önmagában nem biztosítja az akadémiára történő sikeres felvételt, de még kevésbé az akadémia eredményes elvégzését. Ezen fiatal hadtáp tisztek a 4 éves tiszti iskola után általában 4—6 évet töltöttek el egy szolgálati ágnál, ugyanazon beosztásban. Sajnálatos, hogy egy részük ez idő alatt elhanyagolta önképzését, a tiszti iskolán elsajátított ismereteinek bővítését. Ezzel magyarázható, hogy egy részüknél a felvételi vizsgán, illetve az akadémiai tanulmányaik végzése során az összefegyvernemi harc és a csapathadtáp alapjainak témaköreiben jelentős hiányosságok tapasztalhatók. Az oktatás folyamatában természetesen jelentkezik, hogy kevesebb gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek, mint a 4—6 vagy ennél több évvel korábbi hallgatók, akik zömmel még alegységparancsnok hadtáphelyettesi beosztásból kerültek az akadémiára. A most felvételizők ismeretei egysíkúbbak, általában csak saját szakszolgálatukra terjednek ki.

A középiskolai végzettség és képzettség az akadémia eredményes elvégzéséhez ma már nélkülözhetetlen, a szakismereti oktatás egyik bázisát képezi. Következtetésként levonhatjuk, hogy a fiatal hadtáp tisztek akadémián való megjelenése öröndetes, perspektívában igen biztató, de ugyanakkor mind a jelentkező tiszteknek, mind azok parancsnokainak nem szabad figyelmen kívül hagyni a tiszti iskola elvégzésétől kezdve a rendszeres egyéni továbbképzésüket, ismereteik kiterjesztését az egység teljes hadtápbiztosításának problémáira. Saját szolgálati águkon kívül más, a hadtápszolgálathoz tartozó munkakörök problémáinak tanulmányozására és mindennek előtt összefegyvernemi ismereteik állandó és fokozatos emelésére kell törekedniük.

Egészségügyi állapot: a jelentkező tiszteket a felvételi vizsgák időszakában egészségügyileg megvizsgálják. Az orvosi javaslatok legtöbb esetben egyértelműen utalnak a pályázó fizikai állóképességére, egészség-

ügyi állapotára. A jelentkező tiszt elvtársak azon részénél, akiknél az akadémia elvégzése orvosi javaslat alapján nem célszerű, legtöbb esetben meg nem értéssel, eltúlzott presztizs problémákkal találkozunk. Ezen elvtársak nem értik meg, hogy a megromlott egészségügyi állapot nem jelenti katonai pályájuk törését. Az akadémiai tanulmányok elhagyása vagy elhalasztása nem az akadémia, hanem éppen saját érdekük. A jelenlegi és korábbi osztályokban is tapasztalható volt, hogy az egészségügyi vizsgálatok alapján az akadémia elvégzésére nem javasolt tisztek figyelmen kívül hagyva saját és az MN érdekeit mindent elkövettek annak érdekében, hogy bekerüljenek az akadémiára. Nem tárták fel egészségügyi problémáikat, esetenként még meg nem engedhető módszereket is alkalmaztak. Ugyanakkor ezen elvtársak amennyiben mégis sikerült a beiskolázásuk, már az első félévben — általában az első vizsga időszakában — szembekerültek saját magukkal. Nem voltak képesek egészségügyi állapotuk fenntartására, sőt legtöbb esetben az még tovább romlott. Ennek eredménye lett az egyre nagyobb mérvű távollét (egészségügyi szabadság), aminek viszont természetes következménye lett, hogy a tananyag elsajátításában elmaradtak. Ezt követően állandó időzavarba kerültek a tananyag pótlása, az új ismeretek befogadása mellett egészségügyi állapotuk megfelelő szinten tartásában. Egy olyan körbe kerültek, amelyből rendszerint nem találták meg a kivezető utat. Következtetésként levonható: megromlott egészségi állapottal az akadémiára jelentkezni, illetve bekerülni első sorban az érdekelt tiszt részéről felelőtlenség, mind saját magával, mind családjával és természetesen a hadsereggel szemben is. Véleményem szerint a honvédelmi miniszter elvtárs 15/1971. sz. Utasítása és az ehhez kapcsolódó végrehajtási utasítások biztosítják, hogy a hadtáptisztek tisztipályafutása erkölcsileg és anyagilag sem törnek meg, saját munkakörükben kiváló eredmények elérésével, megbecsülésük, fejlődésük biztosított az akadémia elvégzése nélkül is.

Felvételi vizsga: az akadémiára jelentkező hadtáp tiszteknek a felvételi vizsgákon a marxizmus—leninizmus alapjaiból, az összefegyvernemi harc, a fegyvernemek harcászata, a hadtápbiztosítás alapjaiból, az összefegyvernemi alegységek állományába rendszeresített technika ismeretéből, szakismeretekből és matematikából kell igazolni felkészültségüket. A felvételi vizsgák részben szóbeli, részben írásbeli módszerek alkalmazásával bizottság előtt folynak le.

A felvételi vizsgák követelményeit a ZMKA 2466/70. számon „Szolgálati használatra” minősítéssel egységig bezárólag minden alakulatnak megküldte. Ezen anyag részleteiben tartalmazza a felvételi vizsgák követelményeit. A marxizmus—leninizmus tantárgyainak felvételi vizsgája alól mentesülők figyelmét — az elmúlt évek tapasztalatai alapján — felhívom a „Felvételi vizsgák követelményei” 8. oldal utolsó bekezdésére, mely szerint tájékozottságot kell tanúsítaniok az időszerű kül- és belpolitikai helyzettel kapcsolatosan is. Esetenként a felvételre jelentkező tiszt elvtársak úgy értelmezték a vizsga alóli mentességet, hogy a felkészülés időszakában kizárólag csak az összefegyvernemi, fegyvernemi- és szakismereti kérdésekkel foglalkoztak, elhanyagolva a politikai tájékozottságukat. A vizsgabizottsággal folytatott beszélygetés során a legalapvetőbb elmé-

leti kérdések kifejtésére sem voltak képesek, illetve a napi politikai kérdések terén is tájékozatlanságot árultak el.

A harcászati és szakismereti vizsgákra történő felkészülés során javasolom, a pályázó tisztek tartsák szem előtt, hogy a felvételi vizsgabizottság elsősorban arról kíván meggyőződni, mennyire képes a jelentkező a megadott követelmények alapján az aleggységek harctevékenységeinek, azok hadtápbiztosítása összefüggéseinek, fajtáinak, módjainak, módszereinek feltárására. A harcászati-technikai adatok lexikális ismeretén túl arról kíván meggyőződni, hogy ezen eszközök meghatározó szerepét ismerik-e, a harctevékenységek szervezésében és lefolyásában azokat hogyan tudják alkalmazni. A hangsúlyt tehát ne a lexikális ismeretek el-sajátítására fordítsák, hanem a harctevékenységek, azok hadtápbiztosításának megszervezésére és lefolytatására aleggység tagozat szintjén.

A csapatgazdálkodás ismereteknél alapvető követelmény, hogy a jelentkező hadtáptiszt a csapathadtápt valamennyi szakszolgálatának anyag-ellátási rendszerét, a gazdálkodás főbb szabályait ismerje. Az ellátási-számvetési mértékegységekkel való munka valamennyi szolgálati ágra vonatkozóan készség szintjén követelmény.

A matematikai felvételi vizsga követelményeinek megfelelő felkészülés érdekében a ZMKA 2489 Klt. számon megküldte az alakulatoknak a matematikai feladatgyűjteményt. A hadtáptiszteknek a feladatgyűjteményből azon példákat célszerű megoldani, amelyek a „Felvételi vizsgák követelményei” 98. oldalán felsorolt témakörökkel kapcsolatosak.

A pályázó hadtáptisztek feladatai és lehetőségei

Minden pályázó hadtáptisztnek szükséges, hogy a felvételi kérelmének benyújtása előtt felmérje saját helyzetét. Ezt célszerű kiterjeszteni: eddigi eredményeire, adottságaira, képességeire, egész katonai pályafutására. Tisztázni kell önmagában, hogy az akadémia elvégzésével nyert magasabb képzés megnövekedett követelményeket is támaszt vele szemben. A célkitűzéseiben világosan látnia kell, hogy a magasabb képzéssel járó magasabb beosztás, rendfokozat, a nagyobb anyagi és erkölcsi megbecsüléssel párhuzamosan lényegesen nagyobb követelmények kielégítését vállalja. A felelősségvállalás azonban nem egyoldalú. A közép-szintű vezetői beosztásban az adott tagozatban jelentős létszámú katona tömeg kielégítő életkörülményei biztosításáért, fenntartásáért, a szolgáltatások egész sorának megszervezéséért vezetéséért felelős közvetlen és közvetett úton. Több milliós értékű javakkal kell gazdálkodnia és mindemellett állandóan készülnie kell, hogy mint katona egysége háborús feladatainak hadtápbiztosítását megszervezze, az anyagi, technikai, egészségügyi ellátást vezesse annak tudatában, hogy döntései esetenként a harctevékenységek kimenetelére, ezen keresztül az emberek életére is kihatnak.

A felvételt megelőzően célszerű a családdal is megbeszélni az akadémiai tanulmányok hatásait a család életére. Az akadémiai tanulmányok végzése nem követel aszkéta életet, de az is tény, hogy a családtól — elsősorban a tiszt feleségétől — többletmunkát követel, mivel a hallgatónak

kevés ideje marad a család, a gyermekek problémáinak intézésére, nevelésére stb. Ezért célszerű, ha a pályázó kellő időben megbeszéli élettársával a várható problémákat és felkészíti őt azok megoldására.

A felvételre jelentkezők és a jelentkezésüket elfogadott tisztek részére felkészülési idő van biztosítva. A felkészülési időt szükséges igénybe venni és kihasználni, ne törődjön senki bele, hogy a mindennapi élet problémái idejét annyira lekössék, hogy ne tudjon rendszeresen készülni a felvételi vizsgákra. A felkészülést tekintse mindenki úgy, mint a rendszeres szervezett tanulás első próbatételét. Saját magán mérheti le a jelentkező, hogy mennyire lesz képes az akadémián tanulni, a tanulmányi (felkészülési) tervének betartása ezt előre jelzi.

A felkészülési időt az elmúlt évben a pályázók részben önállóan, részben összevontan (magasabbegység, seregtest szinten) igyekeztek hasznosítani. Nem kívánom vitatni, hogy melyik megoldás a jobb. A felkészülési idő kihasználása, a tanulás hatékonysága az, ami eldönti, hogy milyen gyakorlati megoldást válasszunk. Célszerű azonban abból kiindulni, hogy minden pályázó elsősorban saját felkészülését biztosítsa, ezért javaslom, hogy csak hozzávetőlegesen azonos ismeretekkel rendelkezők tanuljanak párosan vagy csoportosan.

A ZMKA-n az önképzés, az egyéni tanulás az alapvető módszer. Ezért jó, ha már a felkészülés során hozzászoktatjuk magunkat az önálló tanulásra és igyekszünk kialakítani egyéniségünknek legjobban megfelelő módszereket.

A felvételre jelentkező hadtáp tisztek egy részénél gyakori az a probléma, hogy nem a csapathadtáp tagozatban teljesítenek szolgálatot, így a csapatgazdálkodás kérdéseit, a csapatok hadtáp technikáját nem ismerik. Javaslom ezen hadtáp tiszteknek, hogy a beiskolázásukig rendelkezésre álló idő alatt ismerkedjenek meg a csapathadtápok életével, gazdálkodásukkal, szervezetükkel, technikájukkal. Erre lehetőség adódik oly módon, hogy a csapatokhoz fordulva kérjék az egységparancsnok hadtáphelyetteseket, nyújtsanak részükre segítséget, tegyék lehetővé számukra az alegységek szervezetének, állományának, az egység gazdálkodási kérdéseinek megismerését. Kérjenek konzultációt az egyes szolgálatiág-vezetőktől, illetve parancsnok hadtáphelyettesektől. A katonai gazdálkodás alapkérdéseinek ismerete nélkül az akadémia eredményes elvégzése még az egyébként jó tanulmányi szorgalommal rendelkező hadtáp tiszteknél is kérdésessé válhat.

Beosztás átadása

Kiemelt problémaként kívánom hangsúlyozni, hogy a pályázó hadtáp tisztek kérvényük elfogadásától kezdve, fokozottabb gondot fordítsanak munkakörük (beosztásuk) ellátására. Készüljenek a beosztásuk átadására, ennek érdekében elsősorban az okmányok és anyagi eszközök fokozottabb ellenőrzését tartásák szem előtt. Közismert az a helyzet, hogy a sikeres felvételi vizsgaeredmény megismerését követően már igen rövid idő áll rendelkezésre az átadás előkészítésére. Az átadás végrehajtására az esetek többségében csak egészen minimális idő van biztosítva. Nagyon sok esetben úgy kell a beosztást elhagyni, hogy az átvevő még nem érkezett meg

az egységhez. A rendezetlen átadásból adódó következmények — amelyek esetenként bírói eljárást, pénzbüntetést stb. jelentenek — az akadémiai tanulmányok végzésére utólag rendkívül hátrányosak. Fel kívánom hívní a pályázók figyelmét, hogy az akadémián a tanulmányi év elkezdése után már csak igen korlátozott lehetőség nyílik a rendezetlen átadásából adódó problémák megoldásában a személyes részvételre. Ezért javaslom minden pályázó hadtáp tiszt részére, hogy beosztásuk átadását idejében, lelkiismeretesen készítsék elő. A végrehajtást ugyanakkor egyértelműen és konkrétan rögzítsék jegyzőkönyvben. Utalni kívánok arra, hogy ezen a téren elmulasztott tennivalók következményei hosszú ideig kihatnak katonai pályafutásukra, gyakorlatilag az akadémia elvégzését is kérdésessé teheti.

Élet az akadémián

Nem a teljesség igényével, de néhány tapasztalatom szerint érdeklődésre igényt tartó kérdésben tájékoztatni kívánom a felvételre jelentkező tiszt elvtársakat.

Érthető okokból a legtöbbször feltett kérdés a tanulás módszere, ideje, a hallgatók és a tanárok kapcsolata. Az akadémián napi 6 óra kötelező foglalkozás van, amelyek előadás, csoportos foglalkozás, vita, szeminárium vagy kötelező egyéni tanulás módszerével kerülnek végrehajtásra. Ezen foglalkozások túlnyomódóan az osztály alaptantermében, kisebb részt szaktantermekben vagy összevonó előadói termekben, kabinetekben, terepen kerülnek megtartásra. A tanterem felszerelése korszerű, mind az elhelyezés, mind az oktatási segédeszközöket tekintve. A délutáni idő kihasználása általában nem szabályozott, egyiránt fordítható önképzésre, művelődésre, szórakozásra, pihenésre. A tananyag azonban szükségessé tesz átlag napi 3—5 óra egyéni tanulást. (Ez természetesen egyénenként változik.) Az egyéni tanulás a tananyag tartalmától, tikossági fokától függően elvégezhető az előbb felsorolt helyiségeken kívül az akadémia könyvtáraiban, olvasótermeiben, az akadémián lakók esetében lakószobáikban, a budapesti lakosok esetében lakásukon.

A gyakorlat azt mutatja, hogy az egyes feladatok más és más megoldást követelnek. Reálisan számolni lehet hetente 3—4 nap olyan tananyag elsajátításával, amit csak az akadémián belül lehet elvégezni.

A tanulás mellett az akadémián gondot fordítanak a művelődésre, a kultúrált szórakozásra és a sportra is. Ezekben a területeken széles körű lehetőségek nyílnak a hallgatók előtt. Így pl. a szórakozás terén: könyvtárak, mozi előadások, kulturális programok és egyéb szórakoztató eszközök vannak biztosítva. Budapest, mint az ország fővárosa a lehetőségeket szinte korlátlanul bővíti. (Opera, hangverseny, színház, múzeum, tárlat, műemlékek stb. látogatása.)

A sportolás területén az akadémia tananyagában szereplő kötelező testnevelési foglalkozáson kívül, az akadémián a testnevelési tanszék szervezésében, továbbá Budapest sport egyesületeiben — külön engedéllyel — számtalan lehetőség nyílik az aktív sportolásra. A cél elsősorban a fizikai állóképesség fenntartása, amit a napi 8—10 órás ülő foglalkozás is meg-

követel. A hangsúly tehát a tömegsporton van, de nincs kizárva a minőségi sportolás lehetősége sem.

A felsorolások természetesen korántsem teljeseek, csak bepillantást adnak az akadémián tanuló hallgatók életébe.

Hogy az akadémián ki mennyit tanul, katonai és általános műveltségét intelligenciáját mennyivel emeli meg, a tanulmányi évek mennyire telítődnek meg tartalommal, mint a tiszti pályafutás egy kis, de igen jelentős ideje alatt azt gyakorlatilag minden hallgató saját maga határozza meg.

Ahhoz, hogy az akadémián eltöltött évek tartalmukban és külsőségükben is eredményesek legyenek, hogy biztosítsák a hadtáp tisztek részére a sikerélményt, felkészülésüket a katonaéletükben újabb, nehezebb, felelősségteljesebb feladatok végrehajtására, ehhez akartam cikkemmel segítséget nyújtani azon hadtáp tisztek részére, akiket ez a kérdés foglalkoztat.